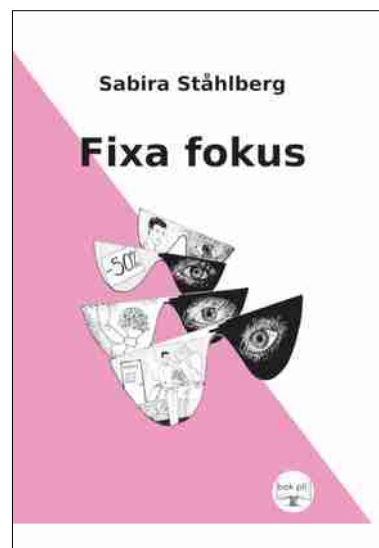

Fixa fokus

Fixa fokus utspelas i framtiden. Boken handlar om hur vi ser på världen, vänskap och varandra, och hur artificiell intelligens förändrar vår världsbild. Vi lever alla med inre filter, som definierar hur vi ser på vår omgivning och världen i allmänhet. I framtiden finns det synliga glasögon, *plex*, som kombinerar många olika funktioner och både stöder och stör uppfattningen om omvärlden och andra människor. Då systemet börjar blanda impulser och intressen måste fyra vänner ändra på sina attityder. *Fixa fokus* uppmuntrar till att granska och ändra på värderingar, åsikter och synsätt.

Författare: Sabira Ståhlberg

Illustrationer: Maria Viitasalo

Språknivå: 3 lätt

Diskussion: Vilka tankar väcker berättelsen hos dig?

Vad skulle du göra i huvudpersonernas situation?

Vilken av huvudpersonerna står dig närmast? Varför?

Tar huvudpersonerna i berättelsen rätta beslut i början och i slutet?

Hurdana fördomar och förutfattade meningar har du?

Hur reagerar du på andra människors fördomar?

Hur påverkas din syn på världen av din telefon och din dator?

Hur använder du din telefon och dator för att leta efter information?

Vad kan vi göra då vi märker, att någon har en begränsad åsikt eller syn?

Uppgifter: Skriv en berättelse om någon av bilderna i boken.

Rita egna bilder till texter ur boken.

Argumentera för och emot användningen av artificiell intelligens (AI) för att kontrollera människor.

Skriv eller berätta om en situation där någon ger dig en impuls att ändra åsikt.

Skapa en gemensam berättelse om AI-glasögon.

Fixa fokus: Läsförståelse

Blixt: Sandra är

- a) slarvig
- b) organiserad
- c) klädd i regnrock
- d) prydligt klädd

Lars är lärare i

- a) idrott
- b) geologi
- c) geografi
- d) botanik

Plex är

- a) glasögon
- b) dator
- c) en kombination av olika slags apparater
- d) något du kan köpa i butiken

Skola: Skolans databas

- a) kombinerar frågor och svar
- b) kontrollerar att eleverna vaknar för att göra läxor
- c) hjälper läraren att kolla svaren i prov
- d) skickar ut filmer till eleverna

Lektionen om krig

- a) känns verkligare med plex
- b) är en föreläsning om hur krig påverkar miljön
- c) handlar om ett krig för hundra år sedan
- d) handlar om astronomi

Aron tycker om

- a) svarta hål
- b) månen och solen
- c) kunskap i allmänhet
- d) blonda människor

Kaktus: Språk i plex kan

- a) användas för att översätta dokument
- b) sända information till andra
- c) berätta om gröna soffor i havet
- d) kollas genom att använda gamla ordböcker

Aron ser

- a) en planta växa ur såsen
- b) namnet på grekiska för kaktusen
- c) blommor i parken och deras latinska namn
- d) dill på tallriken

Kaktusen

- a) är liten och osynlig
- b) är stor som en fotboll
- c) stör Arons arbete
- d) är en av många enorma kaktusar på jobbet

Hund: Sandra ser

- a) en liten hund på gatan
- b) en svart katt vid bageriet
- c) en röd papegoja i trädet
- d) en hund som är stor som en häst

Tantens pudel

- a) skäller ofta
- b) skrämmer människor
- c) avskyr Lars
- d) älskar Aron

Plex kopplar

- a) alltid rätt
- b) ibland tokigt
- c) olika för de fyra vännerna
- d) de fyra vännerna till varandras plex

Fart: Störtlopp

- a) betyder att hoppa från ett flygplan
- b) körs med kälke på is
- c) betyder slalom
- d) innebär att vi skidar i Alperna

Målaren har

- a) blå fläckar på händerna
- b) gula prickar på skjortan
- c) slarvig klädsel
- d) ostädad rum

Matchen är

- a) korgboll i skolan
- b) fotboll på stadion
- c) tråkig, för spelarna är trötta
- d) väldigt högljudd

Kläder: Sandra äter gärna

- a) vegetariskt
- b) kött
- c) fisk
- d) pasta med köttsås

De fyra vännerna ska byta

- a) plex med varandra
- b) så att Lars får Arons plex
- c) så att Sandra får Lars plex
- d) så att målaren får Sandras plex
- e) så att Aron får min plex

Tanten är

- a) klädd i sportkläder
- b) på väg till en helig plats som pilgrim
- c) klädd i lång klänning för fest
- d) lockig i håret

Resa: Byta plex går

- a) någon gång för nöjes skull
- b) inte alls, för plex är av olika storlekar
- c) alltid utan problem
- d) inte alls, för varje plex är anpassad till personen

Byta kameror

- a) kan skapa olika åsikter
- b) går inte om någon har en speciell kamera
- c) kanske går trots olika system
- d) är en tokig idé

Vännerna tycker att de andras verklighet

- a) kan vara sanning för en men inte för en annan
- b) är sann för alla
- c) kunde vara annorlunda än andras
- d) måste godkännas av alla

Dela: Vännerna har alla

- a) för små bostäder
- b) samma inredning i bostäderna
- c) ordning och reda
- d) oordning och färgfläckar

Lars elever

- a) tycker om bilder från Sahara
- b) får olika uppgifter i kemi
- c) har roligt åt lärarens plex
- d) får Sandras information genom Lars plex

Affärerna på gatan

- a) ger nya idéer
- b) gör att folk kan förtjäna massor av pengar
- c) gör att alla kan spara pengar
- d) vill ha förtjänst

Dikt: Vem skriver dikter?

- a) Målaren
- b) Aron
- c) Lars
- d) Du

Huset ska renoveras och

- a) balkongerna ska moderniseras
- b) trappan ska målas om
- c) dörrarna ska ändra färg
- d) fönstren ska få tjockare glasrutor

Ett rum för möten

- a) planeras att byggas bredvid huset
- b) borde ordnas i källaren
- c) ska målas som en trädgård
- d) dekoreras som ett akvarium

Bil: En meteorit

- a) kommer snart att kollidera med Jorden
- b) har redan fallit ner i Amerika
- c) missade Jorden med tusen kilometer
- d) var egentligen en falsk nyhet

Bilarna

- a) intresserar Aron och Sandra
- b) släpper ut avgaser
- c) och bussarna är ekologiska
- d) är snabbare än cyklar

Musiken målaren lyssnar på

- a) är jazz alla tycker om
- b) skraller i öronen
- c) är så tyst att trafiken hörs
- d) kommer från radion

Plast: Aron kan

- a) inte översätta utan plex-lexikon
- b) ta ledigt en vecka
- c) dra täcket över öronen
- d) baka en choklad-kaka

Lars har

- a) lärt sig allt om kläder och kostymer
- b) ordnat fester tidigare
- c) valt blommor till sitt bröllop
- d) kombinerat dekorationer och program

Sandra vet

- a) allt om plast och metaller
- b) hur många människor samlar plast från naturen
- c) hur hon kan undvika att använda plast
- d) att plast bryts ner i naturen

Cykel: Aron ser en

- a) ljusröd elefant
- b) grön älg
- c) lila krokodil
- d) vit lemur

Tanten med pudeln

- a) lyssnar på klassisk musik
- b) promenerar i parken
- c) kör motorcykel
- d) sitter hemma och dricker kaffe

Folk har ofta fördomar om

- a) utlänningar
- b) sina grannar
- c) främmande språk
- d) andras ålder, klädsel och beteende

Filter: Aron

- a) tycker om att blanda ihop saker
- b) undrar vad hans mamma ska säga
- c) tänker samla recept på mat
- d) planerar att shoppa saker till Sandras kök

Sandra anser att vi inte ska

- a) kritisera andras utseende eller personlighet
- b) tycka annorlunda än andra
- c) anse något om andras moral
- d) känna oss kränkta så lätt

Arons lösning på plex-problemet

- a) är att byta plex
- b) handlar om vem som bestämmer
- c) är att vänta tills systemet fungerar igen
- d) beaktar alla aspekter av frågan

Frihet: Ta av sig plex

- a) betyder att världen ser annorlunda ut
- b) innebär att vännerna ser varandra som de är
- c) betyder svårigheter på jobbet för alla
- d) kan vara skrämmande i verkligheten

Utan plex har vi

- a) flera fördomar
- b) inga förutfattade meningar
- c) möjlighet att lyssna mera än tala
- d) bättre förståelse för oss själva och andra

Målaren vill

- a) helst inte ta av sin plex
- b) se världen ur en ny synvinkel
- c) se vännerna på ett annat sätt
- d) vara utan plex

Fixa fokus: Förklara ord

Blixt: föreläsning, översättare, bläckfisk, virtuell, inspiration

Skola: databas, kombinera, entusiastisk, astronomi, svarta hål

Kaktus: dokument, klimat, surhet, allergi, latin

Hund: upprörd, kalorier, sympatisk, uppskatta, staty

Fart: störtlopp, galleri, journalist, olympiad, humör

Kläder: hemlighet, fördom, vegetarian, synvinkel, pilgrim

Resa: fysisk, psykisk, ekologi, schablon, glaciär

Dela: placera, funktion, värdera, ekonomi, utmattad

Dikt: haiku, renovera, dekorera, akvarium, normal

Bil: kilt, meteorit, vampyr, säckpipa, avgas

Plast: koncept, utsikt, organisera, broschyr, äventyr

Cykel: perspektiv, uppmuntra, själ, generad, utlänning

Filter: ingrediens, kritisera, personlighet, moral, intelligent

Frihet: misstänksam, hygienisk, konservativ, konstgjord, retina